

"माझं ऐक, लडाखला १०० सीसी बाईकवरुन कोणी जात नाही. तिथे कमीतकमी १५० सीसीची बाईकतरी पाहीजेच."
"तुझी २५ वर्ष जुनी यामाहा नेण्यात काय पॉईट आहे कळत नाही!"

"तू माझी बुलेट का घेउन जात नाहीस?"

"ईतक्या जुन्या बाईंकला वाटेत काही झालं तर सगळ्या टीपचा विचका होईल."

"काही नडलंय का पण?"

या आणि यासारख्या अनेक प्रतिक्रीयांने लडाखला बाईकवर जाण्याबद्दल चर्चेला सुरुवात झाली. विशेषत: क्रमांक ५ ची प्रतिक्रीया माझ्या अनेक प्रस्तावांवर कुटुंबाकडून आणि मित्रांकडून मला नेहेमी का बरं मिळते हे एक कुतुहलच आहे! लडाखला बाईकवरुन जाणाच्यांची संख्या गेल्या काही वर्षात, विशेषत: थ्री इडीयट्स नंतर बरीच वाढली आहे. त्याची प्रवाससवणी आणि फोटोज बघून हात केव्हाचे शिवशिवत होते. त्यातच यामाहा आर एक्स १०० घेउन गेलेल्या एका ग्रुपचा ब्लॉग वाचण्यात आला. मग काय, आपलीच यामाहा, जी मी इयत्ता नववीत असल्यापासून चालवत आलोय, तीच घेउन जाण्याचा विचार पक्का केला. आणि इS555 तक्या वर्षात एकदाही दगा न दिलेल्या आरएक्सने, हाच लौकीक कायम ठेवत मला लडाखला व्यवस्थित नेउन आणले.

सदाशिव पेठ, पुणे येथील Tyremark Holidays बरोबर मनाली-लेह-श्रीनगर टूर बुक केली. आमचा मिटींग पॉइंट दिल्ली होता, तिथून वॉल्वोने मनालीला नेणार होते. बाईक टूर मनालीपासून सुरु होणार होती. त्यामुळे बाईक थेट मनालीला टाऱ्सपोर्ट कंपनीद्वारे पाठवायचे ठरले

पहीला दिवस - सनाली

पुण्याहून दिल्लीला विमान आणि त्यानंतर रात्रभर बसचा प्रवास झाल्यावर तो दिवस आराम आणि मनालीत फिरण्यासाठी होता. मनालीतली हवा, आजूबाजूचे हिरवेगार डोंगर, भरभरुन वाहणारी नदी हा माहील बघून प्रवासाचा शीण कुठल्याकुठे पळाला, आणि आम्ही आवरुन लगेच मनाली भटकायला बाहेर पडलो. इतकी वर्षे टिळक रोड, बाजीराव रोड ई रोडवर ट्रॅफीक मधे फिरणाऱ्या यामाहालाही महाराष्ट्राबाहेर इतक्या लांब, इतक्या सुंदर ठिकाणी प्रथमच पळायला मिळाल्यामले जोर आला असावा. भन्नाट पळत होती एकदम

दसरा दिवस - मनाली ते जिस्या

आज मनालीहून निघून जिस्पाला जायचे होते. बाईकवरुन प्रवासाचा पहीलाच दिवस! अंतर १४२ किमी आणि लागणारा वेळ साडेचार ते पाच तास. अतीशय सुंदर रस्ता होता. वाटेत ठिकठिकाणी चहा मिळत असे त्यामुळे अस्मादिक एकदम खश होते, संपूर्ण टरमधे रोज १० कप चहा तरी व्हायचाच.

निघात्यानंतर दोन-अडीच तासांनी टूरमधला पहीला पास लागला - रोहतांग पास! उंची १३००० फूट! इथेच आता अटल टनेल झालाय. रोहतांग पास उतरुन पुढे जातानाही आजूबाजूला अप्रतीम सुंदर नजारा होता. मुख्य फरक म्हणजे इथले डोंगर हिरवेगार होते, आणि लडाखमधे सगळीकडे कोरडे, राखाडी रंगाचे! अर्थात त्यातही वेगळंच सौर्दर्य होतं. असे हिरवे डोंगर नंतर पक्का आफ्हाला थेट शेवटच्या दिवशी सोनमर्गजिवळ लागले.

त्यानंतर जिस्पाच्या अलीकडे, टंडीला पेटोल पंप लागला. इथून पुढे लेहला जाताना पुढचा पेटोलपंप थेट ३६५ किमीनंतर आहे. यामाहाची टाकी १० लिटरची, आणि पुण्यात मला ३५-४० किमी/लिटर अऱ्कहरेज देणारी आरएक्स इथे २५ ते ३०च देणार होती घाटरस्ते आणि कमी ऑक्सिजनमुळे. त्यामुळे हा पैंच जनरली बाईक सर्करता चॅलेंजिंग ठरतो. आमच्या ग्रुपबरोबर बँक अप वेहीकल असणार होती ज्यात कॅनमधे पेटोल होतं, त्यामुळे तशी काळजी नक्हती. तरी अगदी काठोकाठ पेटोल भरून घेतलं. जिस्पाला टेंटसमधे रहाण्याची सोय होती. जागा निव्वळ सुंदर होती, टेंटसाईटच्या मागेच वहाणारी नदी, आजूबाजूला डोंगर आणि गर्दी/कचरा यांचा अभाव! नदीवर जाउन संध्याकाळी मस्त टाइमपास केला. रात्री शेकोटी केली होती. थंडीत शांत वातावरणात शेकोटीशेजारी बसायल भन्नाट वाटलं एकदम!

तिसरा दिवस - जिस्पा ते लेह

आजचा दिवस हा संपूर्ण टूरमधला सर्वात कठीण प्रवासाचा दिवस! जिस्पा ते लेह! अंतर साडेतीनशे किमी! आणि वाटेत बारलाचा पास - १६०५० फूट, नकीला पास - १५५५० फूट, लाचुलुंग-ला पास - १६६१६ फूट, आणि जगातील दुसऱ्या क्रमांकाचा उंच टांगलांग-ला पास - १७५८२ फूट! या रस्त्यावर काही अवघड Water Crossings असणार होते, तसेच ५० पेक्षा जास्त किमीचा रस्ता हा अत्यंत खराब होता. त्यात अजून आम्ही आजीबात acclimatize झालेलो नक्हतो, आणि डायरेक्ट १६००० फुटांवर जावे लागणार होते, ते ही सलग नाही तर अनेकदा वर जाउन पुन्हा खाली आणि पुन्हा वर! काही भागांत रस्ता चांगला होता, पण उंचावर असल्यामुळे ऑक्सीजनचं प्रमाण कमी होतं. त्यातून आरएक्स टू-स्ट्रोक असल्यामुळे मळात तिला ऑक्सीजन जास्त लागतो. त्यामुळे वेगात जाणं शक्यच नक्हतं.

वाटेट सर्वू नावाचं गाव होतं, त्याच्या अलीकडे जेवून घेतलं. त्या आधीचे चाळीसेक किमी निवळ भयंकर होते. रस्ता कमाल खराब, आणि काही ठिकाणीतर रस्ताच नाही! सगळे खड्यांतून, पाण्यातून, जागा मिळेल तिथून गाडी दामटवत राहीले. अंग पार खिळखिळं होउन गेलं!

जेवणानंतर एकेक पास चढत आणि उतरत पुढे जात राहीलो. सर्वप्रथम आला तो नकीला पास - १५५४७ फूट. त्यापाठोपाठ लगेच आला लाचुंगला पास - १६६१६ फूट. मधे अधे कच्चे रस्ते, धबधबे वगैरे सुरुच होते. काही ठिकाणी क्रॉसिंगसाठी छोटे लोखंडी पूल ठेवलेले होते.

वाटेत एकदा चहाला थांबलो असता पेट्रोलचा अंदाज घेतला, आणि मला अंदाज आला की यामाहा काही पेट्रोल पंपापर्यंत जाणार नाही. बँकअप गाडीत पेट्रोल होतं, पण आम्ही बरंच पुढे आलो असल्यामुळे त्या गाडीला यायला बराच वेळ लागणार होता. आम्ही थांबलो होतो ती जागा अगदीच विराण होती. पण मी जायच्या आधी माहीती काढली होती त्यानुसार अगदी छोट्या ढाब्यावरसुद्धा पेट्रोल ठेवलेलं असतं विकायला. तिथल्या माणसाला विचारलं तर आहे म्हणाला, १५० रुपये लिटर! मग त्याच्याकडून १ लिटर पेट्रोल घेउन पुढे निघालो. पहीला पेट्रोल पंप लेहच्या अलिकडे साधारण ४० किमीवर आहे, कारु नावाच्या गावात. पण तरीही माझा अंदाज चुकलाच, आणि कारुच्या जेमतेम १२ किमी अलीकडे पेट्रोल संपून गाडी बंद! माझ्या बरोबर एक रायडर होता, पण त्याच्याही बाईकमधे जेमतेम पेट्रोल होतं. कॉलेजकाळात वापरलेल्या टॅक्टीक्टस - गाडी आडवी करून ठेवणे आणि चालू करून पटकन निघणे - वगैरे वापरून अजून २-३ किमी गेलो, आणि उपशी नावाच्या गावापाशी पूर्ण खडखडाट झाल्यावर थांबलो. आता बँकअप वेहीकल येईपर्यंत थांबण्याशिवाय पर्याय नव्हता. त्या ढाब्याप्रमाणे उपशी गावात कुणाकडेतरी पेट्रोल असेल या आशेने गावात फिरुन आलो, पण १२ किमीवर पंप असल्यामुळे तिथे कोणी पेट्रोल ठेवत नव्हतं. मग निवांत चहा घेत बसलो. तेवढ्यात लकीली अजून एक रायडर आला, त्याच्या बुलेट मधे पेट्रोल होतं. मग त्याच्या बुलेटमधून अर्धा लिटर पेट्रोल बाटलीत घेउन यामाहामधे टाकलं आणि पंपावर पोचलो. तिथे पुन्हा अगदी काठोकाठ पेट्रोल भरून घेतलं, आणि पुढे तासाभारात लेहला पोहोचलो.

बाराहून अधीक तास खडतर रस्त्यावरून प्रवास झाला होता, त्यामुळे पार वाट लागली होती. त्यानंतरचा दिवस आरामासाठी आणि लेह मधे फिरण्यासाठी होता. त्यामुळे जेवण कॅलं आणि फोनमधला अलार्म बंद करून कमाल ताणून दिली!

चौथा दिवस - लेह

आज निवांत उठून, नाष्ट वगैरे करून भटकायला बाहेर पडलो. प्रथम आम्ही Thiksey Monastery मधे गेलो. खुप छान जागा होती. विशेषत: प्रार्थना हॉलमधे सर्वजण अतीशय शांत बसले होते आणि धीरांभीर आवाजात त्यांची प्रार्थना आणि पारंपारीक वाद्यांचा आवाज इतका मस्त वाटत होता की तिथून उठायची इच्छाच होईना. तिथून बाहेर आल्यावर मराठी बोलणं ऐकून तिथले एक जवान जवळ आले, ते महाराष्ट्रातील होते. त्याच्याबरोबर मराठीतून मस्त गप्पा झाल्या.

तिथून निघालो आणि ३ Idiots मधील फेमस शाळेत गेलो. त्या शाळेचं खरं नाव आहे Druk White Lotus School. छान आहे शाळा. तिथे शाळेबद्दलची थोडक्यात माहीती दिली. ऑफीसमधे शाळेचे, ३ Idiots च्या शूटींगच्या वेळचे असे काही फोटोज आहेत. शाळा तेव्हा चालू असल्यामुळे मुख्य इमारतीत जायला परवानगी नव्हती, ऑफीस आणि ३ Idiots च्या शूटींगच्या लोकेशनवर जायला एक टूर होतो. ते बघून आलो. त्यानंतर आम्ही लेह मार्केटमधे गेलो. उरलेला दिवस मार्केटमधेच गेला.

रोज रात्री जेवण झाल्यावर मिटींग असे, तेव्हा दुसऱ्या दिवशीचा डिटेल प्लॅन सांगण्यात येई. त्या दिवशी बातमी मिळाली की तुर्तूक ते पँगांग रस्ता पावसामुळे वाहून गेलेला आहे. त्यामुळे आमचा प्लॅन बदलावा लागणार होता. मूळ प्लॅन लेह-तुर्तूक-डिस्कीट-पँगांग-लेह असा होता. त्याएवजी आता तुर्तूक कॅन्सल करून लेह-डिस्कीट-लेह आणि नंतर लेह-पँगांग-लेह असा बदल करावा लागला.

याचाच अर्थ डिस्कीटच्या रस्त्यावर असलेला सर्वात उंच खारदुंगला पास जाताना आणि येताना असा दोनदा चढून उतरायचा.

तसेच पँगांगच्या रस्त्यावर असलेला तिसऱ्या क्रमांकाचा उंच आणी सर्वात लांबलचक असलेला चांग-ला पासही जाताना आणि येताना असा दोनदा चढून उतरायचा. बाबो.... चांग-लाच खतरनाक ट्रीस्ट आला हा तर!

पाचवा दिवस - लेह ते डिस्कीट

लेहमधून सकाळी लवकरच निघालो. लेहमधून बाहेर पडल्यावर खारदुंगला पास लगेचच चालू होतो. मुळात लेह साधारणपणे १२००० फूटांवर आहे. साधारणपणे ८०००-९००० फूटांनंतर गाड्या मिसफायर करायला लागतात. त्यामुळे लेहमधे सुद्धा गाड्या आजीबात नीट चालत नव्हत्या. खारदुंगला चढायला सुरुवात केल्यावर तर गाड्या कमालीच्या मंदावल्या. टॉप जवळ येउ लागला तसंतर सेंकंड गिअर आणि फुल्ल अॅक्सीलरेटर देउनसुद्धा यामाहा २० चा स्पीड सुद्धा घेईना. अर्थात बाकी गाड्यांची अवस्थाही फार काही बरी नव्हती. फायदा एवढाच कि गेले २-३ दिवस high altitude वर घालवल्यामुळे आम्ही आता acclimatized झालो होतो, त्यामुळे आम्हाला काही त्रास होत नव्हता.

बराच वेळ अॅक्सीलरेटर पिळून पिळून मनगट दुखायला लागलं, आणि शेवटी एकदाचा खारदुंगला टॉप आला. जगातल्या The Highest Motorable All Weather Road वर आपली MH-12 नंबरची यामाहा आरएक्स १०० घेउन जाण्याचं कित्येक वर्षांपासूनचं स्वप्न साकार झालं!

टॉपला थोडावेळ थांबून (आणि अर्थात एक चहा मारुन) खारदुंगला दुसऱ्या बाजूने उत्तरायला सुरुवात केली, आणि Nubra Valley कडे निघालो. या रस्त्यावर उन्हाचा चांगलाच तडाखा बसला.

Nubra Valley सुद्धा अप्रतीम सुंदर आहे. हॉटेलवर पोहोचल्यावर फ्रेश होउन लगेच आम्ही फिरायला बाहेर पडलो. तिथल्या Sand Dunes मधे संध्याकाळच्या वेळी फिरायला फार भारी वाटलं. तिथे ऊंटावरुन सफारी करता येते. तेथील ऊंटांचे वैशिष्ठ म्हणजे त्यांना दोन मदारी असतात. रात्री पार अंधार पडेपर्यंत आम्ही तिकडेच फिरत राहीलो.

सहावा दिवस - डिस्कीट ते लेह

आज सकाळी उठून हॉटेलच्या जवळच असणाऱ्या Diskit Monasteryला गेलो. तिथे बुद्धाची मोठी मुर्ती आहे, आणि चहूबाजूंनी डोंगर आहेत त्यामुळे भारी व्हयू मिळतो. तिथून पुन्हा आपले लागलो खारदुंगला चढायला. यावेळी टॉपला थोडा ब्रेक घेतला. तिथल्या खारदुंगला कॅफेमधे, जो जगातल्या सर्वात ऊंचावरचा कॅफे आहे, मॅगी आणि चहा घेतला. तिकडून उत्तराताना दुरवर बर्फाच्छादित शिखरं खुप मस्त दिसत होती.

सातवा दिवस - लेह ते पॅगांग

आज पॅगांगला जायला निघालो, आजचा पास होता चांगला. हा चांगलाच लांबलचक पास होता, संपता संपेना. गाड्यांचा जणू जीव घाबरा झाला. उंचीला खारदुंगला पेक्षा थोडासाच कमी आहे पण खारदुंगलापेक्षाही अवघड वाटतो. त्यामुळे पॅगांगला पोहोचायला वेळही बराच लागला.

पॅगांगचे सौदर्य आपण 3 Idiots मधे पाहीलेच आहे. इथे मात्र आम्हाला वेदरची फारशी साथ लाभली नाही. प्रचंड थंडी, ढगाळ वातावरण आणि अधूनमधून पावसाच्या बारीक सरी येत होत्या.

आठवा दिवस - पॅगांग ते लेह

सकाळी उठल्यावर थंडीच्या जोडीने भुरभुर पाऊस सुरु झाला. त्यामुळे रेनकोट चढवूनच निघालो. पुन्हा एकदा चांगला पास चढून उतरला. लेहमधे परत आल्यावर थोडी विश्रांती घेउन संध्याकाळी शांती स्तूप बघायला गेलो. इथेही तीन बाजूंनी डोंगर आणि चौथ्या बाजूला लेह शहर खुप मस्त दिसते.

नववा दिवस - लेह ते कारगील

आज लेह-लडाख प्रांताचा निरोप घेउन कारगीलला निघालो. लेहच्या बाहेर Magnetic Hill लागला. तिथे जरा थांबून पुढे निघालो. लेह-कारगील नेंशनल हायवे असल्यामुळे रस्ता एकदम करकरीत होता. थोडं पुढे गेल्यावर एका टेकडीवरुन खाली सिंधू आणि झांस्कार नद्यांचा संगम पाहीला. त्यानंतर श्रीनगर पर्यंत 3 पास लागले, फोटूला, नामीक-ला आणि झोझीला. त्यातला झोझीला पास डेंजर होता, फक्त लेहकडून जाताना तो उत्तरायचा होता ही त्यातल्या त्यात जमेची बाब! कारगीलला पोहोचता पोहोचता संध्याकाळ झाली. संध्याकाळी तिथल्या बाजारात जरा फिरुन आम्ही हॉटेलवर परतलो. दहावा दिवस - कारगील ते श्रीनगर

आजचा बाईक प्रवासाचा शेवटचा दिवस. सकाळी आवरुन Kargil War Memorial ला भेट दिली. हे मेमोरियल द्रास शहरात आहे, जे भारतातील सर्वात थंड ठिकाण आहे. तसेच तिथे लावलेल्या J&K Tourism च्या पाटीनुसार ते The second coldest inhabited place in the world आहे. वॉर मेमोरियल अत्यंत सुंदर बनवलेलं आहे. तिथून भारावलेल्या अवस्थेतच बाहेत आलो आणि श्रीनगरची दिशा पकडली. सोनमर्ग जवळ येउ लागल्यावर वर म्हटल्याप्रमाणे पुन्हा हिरव्यागार टेकड्या दिसू लागल्या.

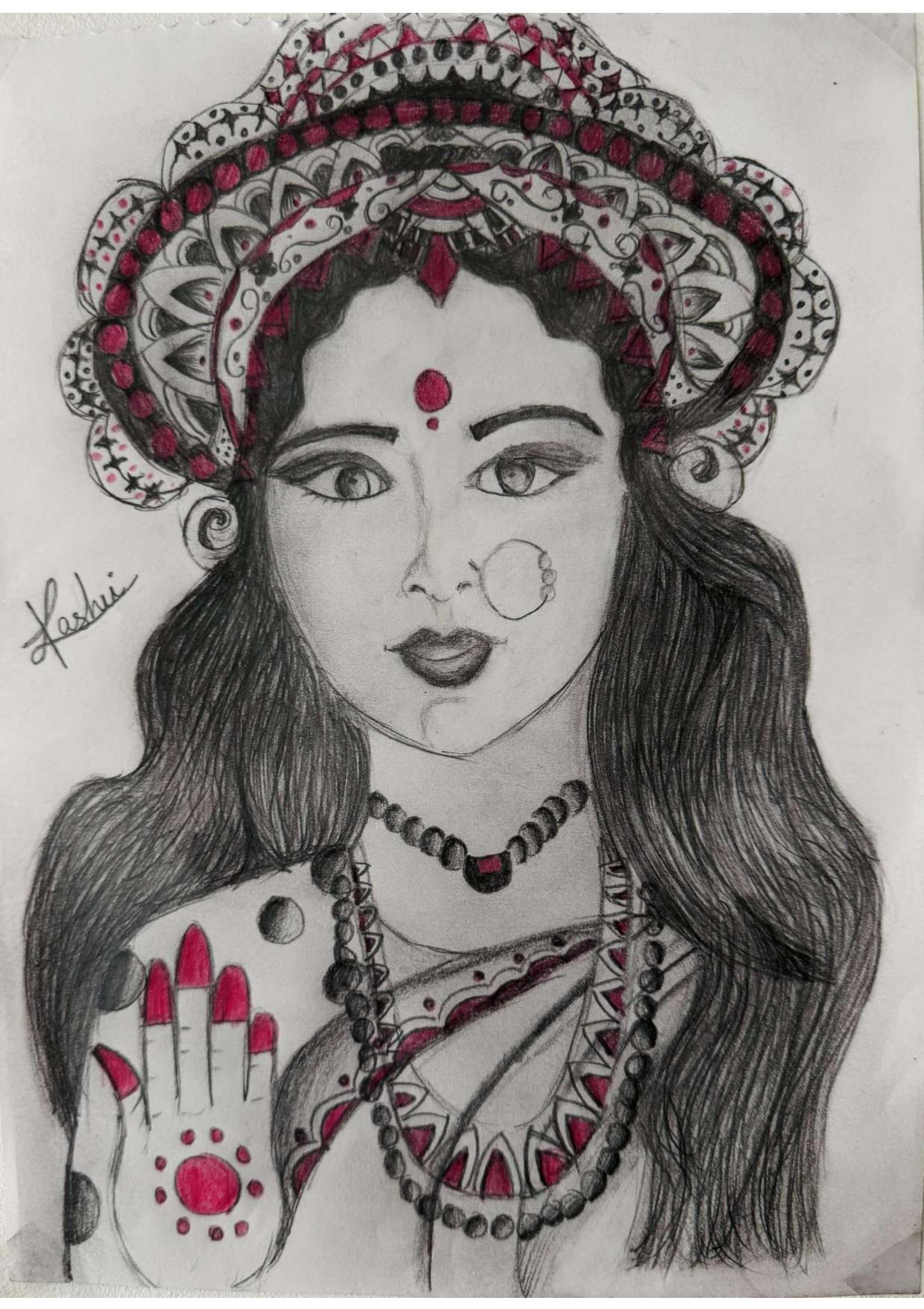
श्रीनगरला हाउसबोटवर रहायची सोय होती. बाकी सगळे आराम करू लागले, पण मला यामाहा पुण्याला कुरीयरने पाठवायची असल्यामुळे माझी संध्याकाळ त्यातच गेली.

यामाहा पाठवून देउन मी दुसऱ्या दिवशी विमानाने परतलो. ही ट्रीप सर्वांथीने आयुष्यभरासाठी एक अविस्मरणीय अनुभव बनून राहील यात शंकाच नाही!

Shriyansh T.

सूर्य तू चंद्रमा
सारे निळे आकाश तू
तिमिरात देण्या साथ माझी
माझ्या सवे खद्योत तू
कितीदा मला घेऊन आला
जल खडक त्या पंकातूनी
जरी जाहल्या मज खूप ठेचा
तुझ्यावर विश्वासूनी

नाही तुला मी प्रार्थना केली कधी
नाहीच आभारी तुझा
मी सर्व जग आक्रमिले
ही असे माझी सुजा

का पोट माझे सांगते
पाठीस केल्या कष्ट की
आभार त्याचे मानते
जगलो मी त्याला दिजवूनी

कोणी कुणाचे मागणे
आभार माझ्या जीवनी
ते दोन्ही रोजच कष्टती
देह चर्पा चालती

एक पली आणि यजमान
वाटते ते एकमेका
साह्य करण्या पातले
परी योजना त्याची असे
मानव टिकावा भूतली

आभार ते कोणी कुणाचे
दान ते सब ईश्वराचे
कार्य त्याचे पूर्ण करण्या
तोच आत्मा होय नाचे

हे मी केले ते मी केले
व्यर्थ सर्वही वल्नाना
आपण असो तव बाहुले
तो आपला करी खेळणा

म्हणून नाही कोणी कोणा
आभार मानावे कुणाचे
नाटकातील पात्र आपण
काम दिधले तेच साचे

जन्म आणि मरण यातील
आपला हा जोगवा
अंतरीची साद ऐकून
कर्म होते वाहवा

मीच त्याचा एक बिंदू
तो किती क्षण भंगुर
मी किती केले म्हणावे
कर्म करिता ईश्वर

सतीश वागळे (शलाका जोशी)

सोशल मीडियाच्या युगात पुलंच्या भाषेतील मी आणि माझा शत्रुपक्ष 😊 😊

माझे काही जालीम शत्रू आहेत...

व्हॉट्सॲप वर नुस्ते हाय करून पुढे काहीच न लिहिणारे.. अशी लोकं महिनोनमहिने कधीच कॉन्टॅक्ट मध्ये नसतात पण अचानक त्यांना आपण फार महत्वाचे गाठू लागतो.. 😊

स्टेट्स वरील फक्त पहिला फोटो बघणारे..

बाकीचे फोटोज जणू काही ह्यांचे अंतर्मन पहात असते.. 😊

आपले डीपी वर कायम लक्ष ठेवून असणारे..

खरेतर त्यांना आपण कुठे जातो, काय करतो ह्यात जास्त इंटरेस्ट असतो पण सरळ कसं विचारणार.. म्हणून मग डीपी किंवा स्टेट्स वरून माहिती मिळवायची.. 😊

व्हॉट्सॲप वर प्रचंड मोठी पोस्ट पाठवणारे आणि त्यांनी पाठवल्या (ती न वाचता) ताबडतोब अंगठा ➡

दाखवणारे महाभागी.. 😊

प्रत्येक बाबतीत स्वतःचे मोठेपण सतत सांगणारे.. खाण्यात खोड्या, एक ना धड भाराभर चिंध्या असं असूनही त्यांची महानता ट्रेण्ड करत राहतात.. 😊

व्हॉट्सॲप वर ब्लू टिक न ठेवणारे.. असे लोकं सगळे मेसेज वाचत असतात, दुसऱ्याचे स्टेट्स नियमितपणे बघत असतात पण त्यांना तसं दाखवण्यात कमीपणा वाटत असावा.. 😊

दुसऱ्यांची पोस्ट मधील वाक्ये आपल्या पोस्ट मध्ये वापरून ती आपल्या बायको किंवा नवऱ्याकडून अन्य ग्रुप वर पाठवतात.. प्रशंसा स्वतःची करून घेयची असते पण पोस्ट मात्र दुसऱ्याला का करायला लावतात हे एक न उलगडणारे कोडे आहे.. 😊

स्क्रीन वर मेसेज नोटिफिकेशन स्क्रोल करून मेसेज वाचून ठेवायचे आणि मेसेज वाचले नाहीत असं दाखवायचे. जसं पूर्वी शेजाऱ्याच्या नावाने पोस्ट कार्ड आले की ते वाचून ठेवायचे आणि मग त्याला सुपूर्त करत असा आव आणायचा की मी काही तुझे पत्र वाचलेच नाही.. 😊

- निखिल नानिवडेकर

हितशत्रू.. 😳 😃

कुणाचे शत्रुत्व, कुणाच्या तरी हितासाठी... 😱 😃

रिक्षा चालक - ओला उबर टॅक्सी वाले

दुचाकी वाहन चालक - पालिकेची टोविंग व्हॅन

टेली मार्केटिंग - दू कॉलर अॅप

मूळी थिएटर - फ्री डाऊनलोड वेबसाइट्स

स्पेल टेस्ट अॅप - ऑटो करेक्शन टूल

पेट्रोल पंप डीलर - इवी बनवणाऱ्या कंपन्या

देवळातील भक्त - देवळाबाहेरील दुकाने

रिटेल किराणा मालाचे दुकान - हायपर मॉल

- निखिल नानिवडेकर